

Nič novega pod soncem!

Že dober teden je nogometno prvenstvo v polnem teku in z njim so ljudje začeli pozabljati na številne probleme, ki pestijo sedanji čas; posledice radioaktivnosti, okužena hrana, meso, sadje itd. ne predstavljajo več edinega predmeta pogovora, posebno med moškimi. Nogomet, to je osrednje vprašanje, nogometu velja pozornost velikega števila ljudi. Televizija združuje ljudi pred ekranom tudi ob urah, ko bi drugače že zadržali spali, a radovednost in zanimanje, da bi v neposrednem prenosu zvedeli, kaj se dogaja v Mehiki, sta dovolj močan razlog, da ljudje vztrajajo in si kljub napornemu dnevu kratijo ure počitka.

Kaj vse zmore nogomet! In vendar je tudi svetovno nogometno prvenstvo dejansko dokaz, da tudi za sodobnega človeka ima večjo vlogo in večji pomen razvedrilo, šport, kot ostala vprašanja, ki pa kljub vsemu mučijo človeštvo. To velja najprej za samo Mehiko, ki se v vsej svoji zgodovini še ni znašla v tako težavnem gospodarskem stanju, saj je padla vrednost pezo in močno prizadela že tako revno prebivalstvo. Kljub vsemu prvenstvo zahteva svoje in navdušenje tudi med samimi Mehikanci zaradi tega sploh ne pojenja.

Ob gledanju nogometnih tekem, na katerih se preizkušajo najboljši nogometaši raznih držav, nastaja tudi priložnost za pikre, šovinistične pripombe na račun tistih ekip, ki so za nekatere manj vredne že zaradi tega, ker predstavljajo to ali drugo državo, eno ali drugo raso. Logično je, da ob takih pripombah, ki so bolj pogoste, kot bi si človek mislil (dovolj je, da vstopimo v bar med kako posebej napeto tekmo), seveda ni kaj dodati ali iskati opravičila v športnem duhu in navijaški vnemi. Celo do pretepev prihaja in to ne samo na igriščih v Mehiki, ampak tudi pri nas.

Italijanski navijači so naenkrat pozabili na metanol v vinu, na politične razprtije med KD in PSI, na sindikalne probleme; dijaki na šolske obveznosti, vsi pa na radioaktivnost in druge vsakdanje obveznosti, ki zaposlujejo misli ljudi. Politiki in oblastniki v Italiji upajo na čimboljšo uvrstitev italijanske reprezentance, saj bi to olajšalo stanje v državi. Napetost in nezadovoljstvo bi stopili v ozadje, s poljem bi se začeli dopusti in bi mirno lahko čakali na jesen, ko bodo vsi problemi spet prišli na dan in zahtevali rešitve.

nadaljevanje na 3. strani ■

15. in 16. junija 1986 volitve v jusarske odbore

Skupno posestvo naj upravljajo domačini!

»V zvezi z volitvami 15. in 16. junija v jusarske odbore v tržaški in devinsko-nabrežinski občini Slovenska skupnost poziva prizadeto prebivalstvo oziroma volivce, da se teh volitev polnoštevilno udeležijo in s tem omogočijo izvolitev odborov, ki bodo upravljali srenjska zemljišča. To je potrebno tudi zaradi tega, ker je te volitve zahtevalo prizadeto prebivalstvo samo, ki je s tem želelo prenesti upravljanje jusarskih zemljišč neposredno v svoje roke, to je na krajevne odbore«.

Tako se glasi poziv, ki ga je izvršni odbor Slovenske skupnosti in Trstu naslovil na volivke in volivce s Proseka, Opčin, iz Bazovice, Lonjerja, od Banov, iz Barkovelj, z Rocola in iz Štivana - Medje vasi, kjer bodo prihodnjo nedeljo in ponedeljek volitve v jusarske odbore. Povsod so bile predložene enotne liste, ki so izraz domačega prebivalstva in torej jamstvo, da bo upravljanje jusarskih zemljišč zares prešlo v roke domačinov. V tej zvezi je treba poudariti, kako je nujno, da v nedeljo oziroma ponedeljek opravijo svojo dolžnost prav vsi volivni upravičenci, ki morajo tudi pravilno voliti. Za volitve v jusarske odbore velja večinski volilni sistem, kar po-

meni, da volivka ali volivec pravilno glasuje tako, da prečrta znak enotne liste in s tem odda glas vsem štirim njenim kandidatom. Lahko pa tudi glasuje za njene štiri kandidate posamično, in sicer tako, da prečrta ustrezni štirikotnik ob vsakem kandidatu.

Kar smo pravkar napisali, velja tudi za volitve v jusarski odbor v Medji vasi in Štivanu v devinsko-nabrežinski občini, kjer bo odbor obnovljen. Upravičenci bodo tudi tu pravilno volili, če bodo prekrizali znak liste »želod«, ki daje trdno jamstvo, da bo uprava ostala v domačih rokah.

Naši ljudje naj se ne dajo begati od drugih list, ki so izrazito strankarske. Svoje liste so namreč predložili demokristjani, republikanci in misovci; slednji se celo bahajo s svojo prisotnostjo na tržaškem Krasu in izkoriščajo priložnost za prirejanje shodov po naših vaseh.

Celotno vprašanje upravljanja srenjskih zemljišč se lahko pošteno uredi, če bodo domači volilni upravičenci znali pravilno izkoristiti priložnost in glasovali tako, da bo upravljanje skupnega posestva zares zaupano predstavnikom neposredno prizadetega domačega prebivalstva.

Ssk spet posredovala v Rimu

Delegacija Slovenske skupnosti je prejšnji teden bila na obisku pri ministru za delovna vprašanja Vizziniu. Delegacijo so sestavljali deželni tajnik Ivo Jevnikar, podtajnik Gradimir Gradnik in deželni predsednik Marjan Terpin. Minister Vizzini je potrdil, da želi izpolniti nalogo, ki mu jo je lani poveril ministrski predsednik Craxi. Poudaril je, da je zanj zaščitni zakon izredno pomembna priložnost za zagotovitev temeljnih človeških in državljanskih pravic slovenskemu prebivalstvu. Ob kritičnih pripombah predstavnikov Slovenske skupnosti glede predloga osnutka zakonskega besedila, ki ga je že lani sestavil, je minister ponovil že izraženo misel, da gre le za delovni osnutek, ki ga je pripravljen spreminjati in popravljati pred predstavitvijo parlamentu in med samo parlamentarno razpravo. Potrdil je tudi obvezo, da se bo pred izdelavo dokončnega zakonskega osnutka sestal in posvetoval z

enotno slovensko delegacijo. Omenil je težave, zaradi katerih je celotna zadeva že več mesecev ustavljena. V vladni koaliciji ni soglasja o zaščitnem zakonu, zato vprašanje še ni prišlo na dnevni red ministrskega sveta. Sam je med nedavnim preverjanjem vladnega programa na petstrankarskem zasedanju v Rimu opozoril na nujnost rešitve dolgoletnega problema in izpolnitve starih obveznosti in obljub. Pisno je pozval vladne stranke k opombam in stališčem glede delovnega osnutka. Še ta mesec misli sklicati zastopnike vladnih strank, da preveri, koliko so dozoreli sklepi. Potem bo pač naredil svoje zaključke in poročal predsedniku vlade.

Obisk v Rimu so predstavniki Slovenske skupnosti izkoristili še za dveurni pogovor s senatorjem Union Valdôtaine Fossonom, ki je eden od predlagateljev predloga za globalno zaščito, ki ga je izdelala

dalje na 2. strani ■

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 15. junija, ob: 8.00 Radijski dnevnik; 8.30 Slovenske popevke; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 10.30 Mladinski oder: »Soncu na proti«, radijska nadaljevanka v treh delih; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Kmetijski tednik; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Nediški zvon; 14.40 Prva repriza: Stanislav Lem - Mario Uršič: »Magellanov oblak«, znanstveno-fantastična nadaljevanka v osmih delih; 15.25 Sport in glasba ter prenosi z naših prireditelj; 17.30 Sportne novice; 19.00 Radijski dnevnik.

■ PONEDELJEK, 16. junija, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica; 8.00 Kratka poročila; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Poljudno čtivo - Sestanek ob 12h; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Revija »Primorska poje«: »Nediški puobi« iz Podbonesca in moški zbor »Rdeča zvezda« iz Saleža; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Iz šolskega sveta; 15.00 Otroški kotichek: »Glasbene pravljice«; 16.00 Iz zakladnice pripovedništva; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba: kitaristka Carla Minen; 19.00 Radijski dnevnik.

■ TOREK, 17. junija, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica; 8.00 Kratka poročila; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Poljudno čtivo - Sestanek ob 12h; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Povejmo v živo!; 15.00 Mladi mladim; 16.00 Zgodovina je vedno že svoja lastna zgodba; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba: Ljubljanski oktet; 18.00 Izvirna radijska igra: Zarko Petan »Maturantje«; 19.00 Radijski dnevnik.

■ SREDA, 18. junija, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica; 8.00 Kratka poročila; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Poljudno čtivo - Sestanek ob 12h; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Revija »Primorska poje«: mešani zbor »Igo Gruden« iz Nabrežine in ženska skupina »Stu ledi« iz Trsta; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Gospodarska problematika; 15.00 »Čarobni globus«; 16.00 Od Milj do Devina; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Skladbe Marija Kogoj izvajajo pianist Andreja Pestalozza; 18.00 Literarne podobe: Pravljičica na Slovenskem; 19.00 Radijski dnevnik.

■ ČETRTEK, 19. junija, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica; 8.00 Kratka poročila; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Poljudno čtivo - Sestanek ob 12h: Liki iz naše preteklosti; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Slovenska popevka; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Ne prezrimo!; 15.00 Diskorama; 16.00 Na goriškem valu; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Bolgarski mladinski zbor »Vela Piskova« iz Veliškega Tarnova, dekliski zbor Centra srednjih šol iz Titovega Veleja in nemški mešani mladinski zbor »Rottweiler Münsterländerknaben« iz Rottweila; 18.00 Biser v školjki: Londonski memorandum v luči britanskih diplomatskih arhivov; 19.00 Radijski dnevnik.

■ PETEK, 20. junija, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica; 8.00 Kratka poročila; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Poljudno čtivo - Sestanek ob 12h; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Bolgarski mladinski zbor »Družna pesen« iz Slivna in francoski mešani zbor »Madrigale« iz Bordeauxa; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Povejmo v živo!; 15.00 Iz filmskega sveta; 16.00 Iz zakladnice pripovedništva; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Pianist Silvio Sisen; 18.00 Kulturni dogodki; 19.00 Radijski dnevnik.

■ SOBOTA, 21. junija, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica; 8.00 Kratka poročila; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Koncert v Kulturnem domu v Trstu: komorni orkester »Luka Sorkočević« iz Dubrovnika; 11.30 Poljudno čtivo - Sestanek ob 12h; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Etnično, nacionalno in razredno v sodobnih družbah; 15.00 Otroški kotichek: »Kaj je na koncu sveta?«; 16.00 Zgodovina je vedno že svoja lastna zgodba; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Pianist Silvio Sisen; 18.00 Dramska vetrovnica: Stanislav Lem - Mario Uršič: »Magellanov oblak«; 19.00 Radijski dnevnik.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »NOVI LIST« — Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157. Odgovorni urednik: dr. Drago Legiša — Tiska tiskarna Graphart, Trst, ulica Rossetti 14, tel. 772151

Kancler Sinowatz prva žrtev

Avstrijski kancler Sinowatz je prva žrtev izvolitve Kurta Waldheima za novega avstrijskega zveznega predsednika. Tako so mnogi avstrijski in svetovni listi komentirali odstop kanclerja Sinowatza, ki je od leta 1983 vodil koalicijsko vlado, v kateri so predstavniki socialistične in svobodnjaške stranke.

Katoličani in pravoslavni

Od 18. do 26. julija bo v Minsku pomembno srečanje med pravoslavni in katoliškimi škofi ter teologi. Pobudo zanj so dali sami pravoslavni v okviru proslav ob 1.000-letnici pokristjanjenja. O srečanju so se v Minsku pogovarjali patriarh iz Minske Filaret in trije katoliški škofje pod vodstvom Münchenskega nadškofa, kardinala Wettra.

Na plenarnem pravoslavno-katoliškem zasedanju, ki je bilo pri Bariju od 29. maja do 7. junija, pa so teologi bolj malo napredovali v iskanju skupnih točk ločenih Cerkev. To je bilo že četrto mednarodno zasedanje, ki so se ga poleg katoličanov udeležili zastopniki 14 pravoslavnih Cerkev. Na dnevnem redu je bila obravnava vere, zakramentov in edinosti Cerkev, predvsem kar zadeva zakrament mašniškega posvečenja. O tem vprašanju bo dokument pripravila ožja skupina.

Dejstvo pa je, da je več pravoslavnih delegacij predčasno zapustilo Bari iz protesta proti razstavi makedonskih ikon v Vatikanu. To naj bi za nekatere pravoslavne Cerkev pomenilo, da katoličani priznavajo makedonsko pravoslavno Cerkev, ki se je ločila od grškega patriarhata. Zato so zasedanje zapustili predstavniki patriarhatov iz Grčije, Gruzije, Cipra, Beograda, Jeruzalema in Moskve.

Ssk spet posredovala v Rimu

■ nadaljevanje s 1. strani

Slovenska skupnost. Zastopnik mešane senatne skupine je delegacijo seznanil z zadnjimi novostmi o poteku zakonodajne poti v senatu in z razmerami v parlamentu in vladi, ki se vse bolj ohlajajo, kar zadeva odnos do narodnih manjšin, deželne avtonomije in podobnih vprašanj demokratične ureditve.

Kot je bilo predvidevati, je Kurt Waldheim, bivši dolgoletni glavni tajnik Organizacije Združenih narodov in kandidat Ljudske stranke, prejel na ožjih volitvah dne 8. t.m. skoraj 54 odstotkov glasov, njegov tekmelec, socialist Kurt Steyrer pa 46 odstotkov. Kancler Sinowatz ni čakal niti 48 ur, takoj sklical sejo osrednjega vodstva socialistične stranke, ki ji predseduje, in po daljši razpravi sklenil odstopiti, češ da sta mesti strankinega predsednika in zveznega kanclerja dejansko »nezdružljivi«. Novi zvezni kancler bo postal dosedanji finančni minister Franz Vranitzki, star 39 let in po poklicu bančni in finančni izvedenec. V vladni sestavi bo prišlo tudi do nekaterih drugih sprememb. Najvidnejša bo zamenjava dosedanjega zunanjega ministra Leopolda Gratz. Šef avstrijske diplomacije bo postal dosedanji minister za znanstvena vprašanja Heinz Fischer.

Očitki, ki so leteli in še letijo na račun Kurta Waldheima zaradi njegove domnevne nacistične preteklosti, so po soglasnem mnenju tujih opazovalcev imeli na volitvah nasproten učinek od tistega, ki so ga pričakovali pobudniki. Mnogi volivci so smatrali očitke za vmešavanje v avstrijske notranje zadeve, glede na to, da se ni nihče oglasil, ko je Waldheim zavzemal tako pomembno in ugledno mesto v svetovni organizaciji. Njegova izvolitev za predsednika bo verjetno imela pomembne posledice predvsem v avstrijskem notranjepolitičnem življenju, kjer so socialisti na oblasti že celih 16 let in so zato povsem razumljivo »utrujeni«, zaradi česar je treba prav v tem pogledu pričakovati kake globlje spremembe.

—o—

ZA ZAŠČITO MANJŠIH JEZIKOVNIH SKUPNOSTI

V Asiagu je bilo konec prejšnjega tedna dvodnevno zasedanje Združenja jezikovnih skupnosti v Italiji Confemili. Prisotni so pozvali voditelje poslanskih skupin, naj ob sestavljanju sporeda prihodnjih zasedanj poslanske zbornice vključijo vanj tudi zakonski predlog o splošnih zaščitnih določilih za jezikovne skupnosti.

Zasedanje pri Vicenzi je bilo posvečeno delno temu zakonskemu besedilu, delno pa spoznavanju nemških jezikovnih otokov v severovzhodni Italiji. Udeležili so se ga tudi številni parlamentarci. Uvodne besede je imel domači pisatelj Mario Rigoni Stern.

Nesoglasja zaradi Južne Afrike

Britanski dnevnik Today je objavil vest o nesoglasju med kraljico Elizabeto in ministrsko predsednico Thatcherjevo zaradi odnosa do Južnoafriške republike. Vladni glasniki so izjavili, da nimajo nobene pripombe in da vsekakor Thatcherjeva ni spremenila svojih stališč.

Gre za to. Kraljica Elizabeta je tudi voditeljica Commonwealtha, ki povezuje Veliko Britanijo in nekdane kolonije ter po-

sesti. Vse članice britanske skupnosti zahtevajo sankcije proti Južni Afriki, le Velika Britanija jim nasprotuje. Zato so nekatere države začele razmišljati o izstopu iz Commonwealtha ali celo o izključitvi glavnega člana, Velike Britanije. Kraljica, ki želi ohraniti enotnost mednarodne zveze, je zato baje namignila Thatcherjevi, da mora sprejeti kako sankcijo, ta pa se ni dala prepričati.

30 let ustavnega sodišča

Dne 5. t.m. je poteklo natančno 30 let, odkar je ustavno sodišče izreklo svojo prvo razsodbo. Šlo je za razsodbo, ki je razveljavila tisti člen enotnega besedila zakonov za javno varnost iz leta 1931, ki je določal, da mora državna oblast predhodno izdati dovoljenje za širjenje tiska in za vse oblike javnega obveščanja. Razsodba je ugotovila, da je ta člen enotnega besedila zakonov za javno varnost v kričečem nasprotju z ustavnim določilom, ki zagotavlja pravico do svobodnega izražanja misli.

V Rimu je bila 5. t.m. posebna slovesnost, ki so se je udeležili predsednik republike Cossiga, predsednik vlade Craxi in notranji minister Scalfaro ter seveda celotni ustavni sodni zbor. V svojem nagovoru je predsednik ustavnega sodišča Livio Palladin poudaril, da 30 let življenja ni veliko, a da je 30 let delovanja ustavnega sodišča silno pomembno za italijansko politično, kulturno, družbeno in gospodarsko življenje. V zadnjih 30 letih je ustavno sodišče proučevalo in izreklo svoje razsodbe o mnogih kočljivih problemih, kot so razporeka, splav, zakon o tisku, monopol radija in televizije, statut delavcev, referendum in druga pomembna vprašanja. Prvo zasedanje ustavnega sodišča je bilo 23. aprila 1956. Zasedanje je vodil bivši predsednik republike De Nicola, prisoten pa je bil tudi tedanji predsednik republike Giovanni Gronchi. Na začetku se je ustavno sodišče bavilo predvsem z zakoni, ki so nastali za časa fašizma in še pred fašizmom, v zadnjih 15 letih, je dejal predsednik ustavnega sodišča Palladin, pa je pozornost ustavnih sodnikov obrnjena na zakonodajo, ki je nastala za časa republike.

Nova fakulteta v Mariboru

Ob 25. obletnici Pedagoške akademije v Mariboru je bila 6. t.m. v štajerski prestolnici pomembna slovesnost, ki so se je udeležili profesorji in študentje mariborske in ljubljanske univerze in odposlanstvo visoke učiteljske šole v madžarskem mestu Szombathely, s katero ima Pedagoška akademija v Mariboru že 20 let tesne stike, zlasti z njeno stolico za slovenski jezik.

Na slovesnosti so preimenovali Pedagoško akademijo v Mariboru v pedagoško fakulteto, in sicer v skladu z zakonom, ki ga je v letošnjem februarju sprejela slovenska skupščina. Preimenovanje v fakulteto vzbuja predvsem velika vsebinska pričakovanja, je dejal slavnostni govornik Franci Pivec, predsednik republiškega odbora za vzgojo, izobraževanje in telesno kulturo, saj mora nova fakulteta okrepiti humanistične in družboslovne vede na mariborski univerzi in raziskave v tem delu Slovenije. Dekan filozofske fakultete v Ljubljani, profesor Nace Šumi, je dejal, da bo slovenski prostor veliko pridobil z novo fakulteto v Mariboru. Po njegovem je sedaj na vrsti boj za kakovost, kar je naloga obeh slovenskih univerz, ljubljanske in mariborske.

Posvet zunanjih ministrov držav članic EGS

Na Nizozemskem se je končal posvet zunanjih ministrov držav članic Evropske skupnosti. Razpravljali so predvsem o zunanji politiki. Prišli so do skupne ugotovitve, da je treba okrepiti dialog med Evropsko skupnostjo in Združenimi državami, in sicer ne le o skupnih zadevah in o zadevah, ki sodijo v pristojnost Atlantskega zaveznitva, temveč o kriznih položajih povsod po svetu. Usklajevali naj bi posege v korist svetovnega miru.

Omenili so Južno Afriko, Srednjo Ameriko, Bližnji vzhod, Čile.

Na posvetu so Francozi ponovili zahtevo po uvedbi sankcij proti amerškemu omejevanju uvoza iz Evrope.

Neuradno so si ministri izmenjali stališča še o Reaganovi napovedi, da Združene države ne mislijo več spoštovati ameriško-sovjetske pogodbe o jedrskem orožju SALT-2. Večina evropskih držav nasprotuje amerškemu stališču. Italijanski zuna-

nji minister Andreotti je dejal, da zahodnoevropske države vidijo v Reaganovi grožnji obliko pritiska na Sovjete, da bi prišlo do novega vrhunškega srečanja.

Vsekakor bo ravno Andreotti prvi evropski predstavnik, ki bo lahko prikazal stališča evropskega posveta na Nizozemskem ameriški upravi. Iz Nizozemske je odpotoval na Irsko, da bi se pridružil predsedniku Cossigi, nato bo nadaljeval diplomatsko pot v Kanado in Združene države.

—o—

POLOŽAJ V ČILU

Čilski diktator Pinochet je zagrozil študentom, ki stavkajo proti spremembam v ustroju višjih šol, z ostrimi ukrepi.

Spregovoril je tudi o stavki, ki jo za 2. in 3. julij napoveduje opozicijska fronta, ki se bori za odpravo diktature. Pinochet meni, da opozicija ni posebno močna. Zato vztraja pri načrtu o ljudskem glasovanju leta 1989. Takrat naj bi oborožene sile določile kandidata za predsedniško mesto za nadaljnjih 8 let. O tem kandidatu, ki bo spet Pinochet, naj bi ljudstvo glasovalo, in sicer za ali proti edinemu kandidatu.

Dejansko pa opozicija pridobiva na moči. V sindikatu rudarjev v rudnikih bakra je prišlo do svobodnih notranjih volitev. Odpadli so vsi vladi prijazni sindikalisti. V petčlanskem vodstvu bodo odslej trije člani socialistične in komunistične skupine in dva krščanska demokrata.

POGAJANJA ZA PREKINITEV BOJEV?

Filipinska predsednica Aquinova je imenovala člane komisije, ki naj bi se začela tajno pogajati s predstavniki filipinske komunistične partije v upanju, da je mogoče doseči premirje po 17 letih boja med komunistično gverilo in vladnimi silami.

Gverila namreč ni prenehala z akcijami po zrušenju diktatorja Marcosa. Njen ustanovitelj Sison, ki živi na Singapuru, trdi, da se bo vojskovanje končalo le pod pogojem, da stopijo komunisti v vladno koalicio. Sedanji filipinski partijski voditelji pa so, kot se zdi, precej na prepihu. Neko komunistično glasilo je zapisalo, da so naredili veliko napako, ker se niso udeležili zadnjih volitev. Ocenili so jih kot obračun znotraj meščanskega razreda, dejansko pa je ljudstvo izkoristilo volitve, piše članek, za obračun z Marcosom. Zdi se, da se uveljavljajo mlajše in zmernejše sile, ki bi rade dosegle sporazum z Aquinovo

ZA POMIRITEV V SREDNJI AMERIKI

V Panami so države, članice skupine s Contadore, v sodelovanju z Argentino, Brazilijo, Perujem in Urugvajem sestavile nov osnutek dokumenta za pomiritev v Srednji Ameriki.

Zunanji ministri skušajo z novimi predlogi ublažiti napetost med Nikaragvo in sosednjimi državami. Gre za vprašanje oborožitve, vojaških vaj, prepovedi pomoči prevratniškim skupinam, ki potem nastopajo v sosednjih državah, in prepovedi članstva v meddržavnih zvezah, ki bi v Srednjo Ameriko vnašale spore med Vzhodom in Zahodom.

NIČ NOVEGA POD SONCEM!

■ nadaljevanje s 1. strani

Verjetno botrujejo tej veliki vnemi za šport tudi drugačni vzroki; sama sredstva javnega obveščanja posvečajo izredno pozornost temu športnemu dogodku. Televizija, radio, časopisi in revije vsi in povsod pišejo in govorijo o tem. To so zahteve dinamičnega obveščanja. Vsi skušajo najti kar se da zanimivo novico, s tem pa se samo hrani ne vedno opravičljivo pretirano zanimanje za nogometno prvenstvo, za rezultate posameznih ekip in uspehe najboljših nogometašev.

Nič novega pod soncem: »kruha in i-ger« so zahtevali pred dva tisoč in več leti in isto hoče tudi sodobni človek. Pri nas ga imamo v izobilju!

M. T.

Radjavi nezaželen v Franciji

Francija je dosegla, da se je po petih letih izselil iz države voditelj iranskih »ljudskih mujahedinov« Radjavi, ki se je tja zatekel kot politični begunec. Policija trdi, da je vodja iranske opozicije z družino prostovoljno zapustil državo, ker ga niso izgnali, še manj pa so mislili na to, da bi ugodili iranski zahtevi po izročitvi nasprotnika.

Dejansko pa so mu že pred časom zaprli zasebno radijsko postajo. Pred dnevi so Radjaviju pokazali, da ni več zaželen

v Franciji, tako da je policija vdrla v njegov glavni stan v Parizu in pregledala vse prisotne Iranke.

Minister za državno varnost Pandraud je pomenljivo izjavil, da Francija zagovarja »politično zatočišče« in ga rada nudi, vendar pod pogojem, da begunci opustijo politično delo.

Francija išče zadnje čase boljše odnose z Iranom, predvsem zaradi francoskih talcev, ki jih imajo v Beirutu proiranski islamski skrajneži.

Izšlo je Izvestje za šolsko leto 1984-85

V teh dneh, ko se zaključuje letošnje šolsko leto, je izšlo Izvestje srednjih šol s slovenskim učnim jezikom na Tržaškem za šol. leto 1984-85.

Ze naslovna platnica nam pove, da je posvečeno 40-letnici obnove slovenskih srednjih šol pri nas in štiridesetletni zgodovini in vlogi šole v našem zamejskem okolju. O tem je uvodno misel napisal Josip Tavčar, ki med drugim pravi: »Verjeti moramo še naprej v našo duhovno moč, ki je večja, kot si včasih v trenutnem malodušju predstavljamo, in vztrajati, delati. Predvsem delati. In seveda prisluhniti srcu.«

Izvestje, ki zvesto priča o tem štiridesetletnem delu, je lani prejelo nagrado iz Černetovega sklada, o čemer priča kratek zapis, ki mu sledi poročilo o proslavi ob 40-letnici obnove slovenskih šol. Letošnja Izvestja v celoti objavljajo govor pisatelja in profesorja Alojza Rebu-

le na tej proslavi. Kot je tradicija te publikacije, najdemo tudi v tej izdaji nekaj znanstvenih študij. Prvo, z naslovom »Delo hrvaških glagoljčev v duhu Ciril-Metodovega poslanstva«, je napisala profesorica Neva Godnič, drugega pa urednik Izvestja Robert Petaros, ki objavlja prispevek z naslovom »Ob Metodovem letu«.

Sledi osrednji del publikacije, se pravi, sezname učnega in neučnega osebja ter sezname učencev po razredih in njihovi splošni šolski uspehi. Vsaki šoli sledi še poročilo o nalogah, ki so jih pisali maturanti in nekaj strani o raznih dejavnostih, ki so se vršile po šolah. Ko človek bere vse ekskurzije, izlete, izvenšolske dejavnosti in seminarje, ki so jim sledili dijaki, vidimo, kako raznoliko informacijo in znanje lahko učenci naših višjih srednjih šol pridobijo med šolskim letom, seveda če posvetijo učenju vsaj nekaj svojega časa. Vse to velja tudi za naše srednje šole, ki prav tako, ob rednem didaktičnem delu na šoli skrbijo za številne izvenšolske dejavnosti.

Na koncu seznama so vsi podatki statistično obdelani po šolah glede na stanje ob koncu šolskega leta 1984-85.

Zadnje strani so namenjene drugim informacijam »Iz življenja in dela naših šol«. Tako Izvestje objavlja poročilo o poletnem seminarju, ki je bil lani v Radovljici, o 21. seminarju za slovenske šolnike v Trstu, o izletih maturantov in o novih šolskih knjigah. Seznam publikacij pa kaže, da številni profesorji objavljajo tako literarna kot znanstvena ali informativno-strokovna dela, kar je seveda hvale vredno in dobro.

Tudi letošnje Izvestje se spominja rajnih šolnikov. Tokrat se urednik publikacije, profesor Robert Petaros spominja profesorjev Ivana Baše, Ivana Staniča in Zorana Tavčarja, ki so umrli v lanskem letu. Prav na koncu najdemo še sezname izvoljenih predstavnikov v zavodske svete slovenskih srednjih in višjih šol na Tržaškem.

Izvestje srednjih šol predstavlja torej redno poročilo o stanju na naših šolah; tudi tokrat so njegovo izdajo omogočili slovenski denarni zavodi. Vsakdo, ki bo publikacijo vzel v roke, pa bo v njej našel veliko spodbud za razmišljanje o naši šoli in posredno o naši slovenski družbi v mejah Italije, saj je šola izraz naše zamejske družbe.

V ponedeljek so se sestali na sedežu Slovenske skupnosti v Trstu tajniki Mestne sekcije Peter Močnik, sekcije za Rojan-Greto-Barkovlje Peter Švagelj, sekcije Sv. Jakob Boris Slama, sekcije Sv. Ivan Edi Krapež, tržaški občinski svetovalec Aleš Lokar in pokrajinski tajnik SSK Zorko Harej.

Na sestanku so poudarili nujnost pogostih delovnih stikov med izvoljenim zastopnikom SSK v občinski upravi in strankinimi sekcijami, ki delujejo na ozemlju občine Trst. V ta namen bodo imeli sekcijski tajniki pogostejša srečanja, na katerih bodo vabljeni še ostali pristojni tajniki, ki so bili v ponedeljek opravičeno odsotni.

Ob obravnavanju problematike mestnega dela občinskega ozemlja so se prisotni dotaknili predvsem vprašanj ostarelih in pa mladih slovenskih družin.

PROTI ONESNAŽENJU JADRANSKEGA MORJA

Poslanska komisija za zunanje zadeve je odobrila zakon, ki predvideva, da bo država v prihodnjih treh letih potrošila milijardo in 800 milijonov lir za raziskave in proučevanje primerov onesnaženja Jadranskega morja. Ker poslanska komisija ni sprejela besedila zakona, ki ga je bil že odobril senat, bodo novi predpisi postali veljavni dva tedna po objavi v Uradnem listu. Dejansko gre za podaljšanje zakona iz leta 1981, ki je omogočil izvajanje italijansko-jugoslovanskega sporazuma proti onesnaževanju Jadranskega morja in obale ob tem morju. Sporazum sta predstavnik oba vlad podpisala leta 1974 v Beogradu.

H. KORSIČ PREDSEDNIK DEŽELNEGA RAZSODIŠČA SSK

Deželno razsodišče Slovenske skupnosti, ki je bilo izvoljeno na 5. deželnem kongresu SSK v Gorici 10. maja na podlagi določil novega strankinega statuta, je na svoji seji 9. junija izvolilo za predsednika Hadrijana Koršiča iz Števerjana. Tajnik pa je dr. Peter Močnik iz Trsta.

Šestčlanski organ nima le pristojnosti, da razsoja v primeru kakih sporov ali kršitev pravil v stranki, temveč ima vlogo tolmača pravil. Poleg tega lahko na tem področju prinaša svoje predloge. Tako je sklenil, da bo pripravil in predstavil pristojnim strankinim organom osnutek pravilnika za notranje volitve na deželnih kongresih SSK.

PO VEČ KOT 20 LETIH ...

Prvič po več kot 20 letih sta 7. t.m. — na isti dan — pripluli v Trst dve večji potniški ladji. Obe pa sta odpluli že isti dan zvečer, tako da ni bilo kakih večjih učinkov za razvoj tržaškega turizma in trgovine.

Na krovu ladje Eugenio Costa je dospelo kakih 600 udeležencev 5. mednarodnega kongresa o kavi, ki so imeli del delovnega sporeda tudi na tržaški Pomorski postaji.

Na sovjetski potniški ladji Taras Ševčenko pa je bilo 650 potnikov, ki se udeležujejo križarjenja po Sredozemlju v prireditvi neke nemške potovalne agencije.

Sestanek sekcijskih tajnikov SSK v Trstu

V ponedeljek so se sestali na sedežu Slovenske skupnosti v Trstu tajniki Mestne sekcije Peter Močnik, sekcije za Rojan-Greto-Barkovlje Peter Švagelj, sekcije Sv. Jakob Boris Slama, sekcije Sv. Ivan Edi Krapež, tržaški občinski svetovalec Aleš Lokar in pokrajinski tajnik SSK Zorko Harej.

Na sestanku so poudarili nujnost pogostih delovnih stikov med izvoljenim zastopnikom SSK v občinski upravi in strankinimi sekcijami, ki delujejo na ozemlju občine Trst. V ta namen bodo imeli sekcijski tajniki pogostejša srečanja, na katerih bodo vabljeni še ostali pristojni tajniki, ki so bili v ponedeljek opravičeno odsotni.

Ob obravnavanju problematike mestnega dela občinskega ozemlja so se prisotni dotaknili predvsem vprašanj ostarelih in pa mladih slovenskih družin.

Dogovorili so se tudi, da bodo poleti priredili »Naš praznik« Slovenske skupnosti na mestnem območju.

—O—

PROTI CENTRALI NA PREMOG

Slovenska skupnost je izdala tiskovno sporočilo, v katerem poudarja, da že od začetka podpira vse pobude za preprečitev gradnje termocentrale na premog v tržaški pokrajini. Med te pobude se uvršča tudi dejavnost Odbora za jamstvo, v katerem sodeluje več vidnih predstavnikov Slovenske skupnosti. Slednja poudarja pomen splošne mobilizacije prebivalstva proti objektu, ki bi iz gospodarskega, ekološkega in zdravstvenega vidika znatno škodoval celotni tržaški pokrajini in ogrožal njen nadaljnji razvoj.

17. JUNIJA OTVORITEV VELESEJMA V TRSTU

Dne 17. tega meseca se bo začel v Trstu tradicionalni Mednarodni vzorčni velesejem. Priprave je nekoliko pretresla odločitev predsednika velesejemske ustanove Toresella, da odstopi iz protesta proti gospodarski politiki, ki je zdaj dovedla do tega, da se Tržaški Lloyd odtuja tržaški stvarnosti.

Novi velesejem napoveduje zanimivo pobudo: zasedanje o gospodarskih vplivih razvijanja visoko znanstvenih in raziskovalnih ustanov na Tržaškem. Razpravljali bodo predvsem o sinhrotronu.

Galeb štev. 9-10

Izšla je zadnja, dvojna številka 32. letnika mladinske revije Galeb. Tržaški mesečnik je tako dosegel skupno 290 strani, če ne štejemo barvnih prilog sredi vsake številke.

Tokrat priloga je posvečena namiznemu tenisu, ki ga goji športni krožek Kras iz Zgonika, in pa travniškem cvetju na Goriškem.

Tudi drugače je 9-10. številka Galeba bogato ilustrirana. Naj enkrat naštejemo ilustratorje, ko pa se običajno bolj omenjajo avtorji tekstov. Naslovno stran je prispevala Martina Cesar iz 3. razreda osnovne šole Bazoviški junaki iz Rojana. Ilustracije so prispevali: Liana Drašček, Barbara Boneta, Marjanca Jemec-Božič, Andrej Vodopivec, Leon Koporc, Magda Tavčar, Alessio Petricig, Jelka Reichman, Božo Kos, Borut Pečar, Marjeta Cvetko, Bine Rogelj, Erika Košuta, Milko Bambič in učenec Iztok Spetič.

Urednik Lojze Abram že javlja imena učencev, katerih risbe so bile izbrane za naslovne strani prihodnjega, 33. letnika. Težko je bilo izbrati med kar 283 osnutki.

V tej številki se končuje povest Vlada Firma Gozdni prijatelji. Skladatelj Janez Bitenc predstavlja novo pesmico o treh mucah. Veliko je še drugih prispevkov in stalnih rubrik. Posebno številni so dopisi mladih bralcev.

Galeb poroča o podeljevanju bralnih značk, o osmi osnovnošolski olimpiadi v Trstu in podobni prireditvi na Goriškem. Urednik Lojze Abram čestita mladinski reviji Pastirček ob 40-letnici izhajanja. S toplimi besedami se spominja rajne učiteljice Duše Kosmina, ki je veliko storila za tržaško mladino. Bila je tudi med ustanoviteljici revije Galeb.

Slovenska prireditve v ukljanski cerkvi

Cerkev v Ukvah je spet dala zatočišče slovenski besedi, ki ni imela vstopa v šolsko poslopje. Ob desetletnici slovenskih tečajev v Kanalski dolini so namreč njegovi prireditelji, člani društva »Lepi vrh«, pripravili prireditev, ki naj bi se odvijala v šoli in na kateri naj bi udeleženci tečaja nastopili pred svojimi starši in domačim občinstvom ter pokazali, kaj so se med letom naučili.

Vendar ni bilo tako; italijansko didaktično ravnanje ni namreč dalo potrebne dovoljenja za uporabo osnovne šole za dan, ko naj bi se vršila prireditev, češ da bo o tem sklepal šolski svet, ki je za to poklican, a se bo sestel šele 13. junija.

V težkem trenutku se je torej slovenska skupnost v Kanalski dolini spet zatekla v cerkev, kot še vedno doslej. Gospod Mario Garjup se je namreč takoj obrnil na škofijo in s škofovim dovoljenjem se je v ukljanski cerkvi odvijal spored, ki so ga pripravili otroci med letošnjim šolskim letom.

Kar 45 nastopajočih otrok je seveda privabilo v cerkev veliko ljudi, njihove starše in sorodnike, a tudi druge vaščane iz Ukev, Žabnic, Ovčje vasi in tudi s Trbiža. Po pozdravnih besedah gospoda Garjupa in spodbudnih misli predstavnika občine Naborjet podžupana Edija Kravanja, sta spregovorila še predstavnik izvršnega odbora SKGZ Ferruccio Clavara in ravnatelj tržaške Glasbene Matice Sveto Grgič.

Sama prireditev se je začela z nagovorom predsednika ukljanskega društva »Lepi vrh« dr. Alija Omana. Sledil je koncert domačih gojencev, ki jih med letom učijo profesorji jeseniške glasbene šole, in gojenci z Jesenic ter tržaške Glasbene Matice.

Na večeru je predsednik društva izrekel posebno priznanje sestri Albini, ki gojence slovenskega tečaja uči ne le verouka v slovenščini, ampak tudi petje in ročna dela ter raznih pletilnih umetnosti.

Seveda so organizatorji pripravili tudi razstavo vseh del, ki so jih tečajniki med letom naredili. Razstavljeni so bili v prostorih vaške mlekarne, privabili pa so pohvalo vseh, ki so si jih ogledali.

Dogodek v Ukvah nas spet opozarja na velike težave, ki jih morajo odpravljati Slovenci v Kanalski dolini. Očitno je, da je stanje zelo zaskrbljujoče. Po drugi strani pa sta število tečajnikov in zavzetost njihovih družin in njih samih za slovenstvo, poročstvo, da bodo Slovenci v Kanalski dolini uspešno premagali vse težave.

V nekaterih krogih se celo širijo glasovi, da bo gospod Garjup v kratkem zapustil svojo župnijo. Če to drži, bo takrat nastopilo vprašanje njegovega nasledstva, ki seveda ni preprosto, saj je, kot nam ta zadnji dogodek priča, od duhovnika v veliki meri odvisna tudi usoda slovenske besede na teh tleh pod Sv. Višarjami.

»Slovenci tam za goro«

»Slovenci tam za goro« je naslov Kulturnih dnevov Slovencev iz Italije, ki se ta teden odvijajo v Cankarjevem domu v Ljubljani. V osrednji kulturni hiši slovenske prestolnice se bo do sobote, 14. t.m., zvrstilo sedem prireditev, na katere se že dobra dva meseca pripravlja skoro 150 Slovencev iz videmske pokrajine. Kulturni dnevi so namreč v celoti posvečeni problematiki in ustvarjalnosti tistega dela slovenske manjšine v Italiji, ki najdlje čaka na uveljavitev osnovnih narodnih pravic in na priznanje pravice do obstoja. Tako je bilo poudarjeno 5. t.m. na tiskovni konferenci v Cankarjevem domu v Ljubljani, kjer sta Jole Namor in Ferruccio Clavara predstavila prireditve in pobude v okviru kulturnega tedna.

Otvoritev je bila v ponedeljek v sprejemni dvorani Cankarjevega doma, kjer so odprli veliko dokumentarno razstavo, ki iz raznih vidikov prikazuje življenje in delo, preteklost in kulturno snovanje v današnjem času, jezik, tisk, šolo, arhitektonske spomenike in vlogo, ki jo je potres izpred desetih let odigral pri vzburjanju nove narodne zavesti v tem delu naše manjšine. Po otvoritvi je bila okrogla miza, na kateri so slovenski predstavniki govorili o se-

danjem političnem trenutku Slovencev videmske pokrajine. V četrtek, 12. t.m., bo literarni večer z recitacijami in nastopom ansambla Trepetički. V petek, 13. t.m., bo okrogla miza o prispevku izseljencev pri gospodarskem razvoju rojstnih krajev, nato pa bo kantavtorski večer z ansambli iz Rezije in Nadiških dolin, v soboto dopoldne glasbena prireditev za mlade, pri kateri bodo sodelovali gojenci Glasbene šole iz Špetra kot solisti in v sestavi malega orkestra, zaključna prireditev pa bo v soboto, 14. junija zvečer v srednji dvorani Cankarjevega doma: sodelovali bodo Beneško gledališče, pevski zbor Nediški puobi, ansambel Trepetički ter folklorna skupina Živanit.

—o—

GORIŠKI DIJAKI SO POČASTILI GREGORČIČA

V soboto, 8. t.m., so dijaki goriškega klasičnega liceja in učiteljskega imeli v Kulturnem domu v Gorici zaključno šolsko prireditev, posvečeno spominu Simona Gregorčiča, ki se ga letos še posebej spominjamo, saj obhajamo 80-letnico njegove smrti.

Za zahtevno pripravo teksta je po besedilih in pesmih Simona Gregorčiča poskrbel Emil Aberšek, član novogoriške gledališke družine, ki si je tudi zamislil zelo dinamično podajanje pesmi. Številno občinstvo so sprejemali že v veži in na stopnišču Kulturnega doma z raznimi recitacijami Gregorčičevih pesmi. Spored se je nadaljeval na odru; s petjem uglasbenih Gregorčičevih pesmi so sodelovali dijaki goriških višjih šol, katere je vodila Franka Žgavec.

Občinstvu je na začetku spregovoril ravnatelj prof. Milko Renner, slavnostni govor pa je imel mladi profesor Peter Božič iz Nove Gorice, ki je prikazal pomen in delo »goriškega slavčka«, obenem pa opozoril na stanje slovenstva tako pri nas v zamejstvu kot tudi v matični domovini.

PROTEST SSk ZARADI UKEV

Deželno tajništvo Slovenske skupnosti je ostro protestiralo zaradi prepovedi uporabe šolskih prostorov v Ukvah za prireditev ob desetletnici prepovedi tečajev slovenščine, glasbene vzgoje, verouka in ročnih del, ki jih vodita domači župnik Mario Garjup in prof. Salvatore Venosi.

V brzojavki trbiškemu didaktičnemu ravnatelju D'Amatu je deželni tajnik SSk Ivo Jevnikar poudaril, da je prepoved nesprejemljiva predvsem ob upoštevanju dejstva, da bi za te tečaje slovenščine po naravnem pravu in temeljnih pravnih načelih morala skrbeti ravno javna šolska oblast.

Kosičevo gostovanje v sosednji Gorici

V soboto, 14. t.m., se v galeriji Meblo v Novi Gorici zaključuje samostojna razstava Andreja Kosiča iz Gorice. Delavni goriški slikar se je v Sloveniji že velikokrat predstavil, v zadnjih letih npr. tudi v Kanalu in Sežani, v Novi Gorici pa je to bil njegov prvi samostojni nastop v tem mestu. Do te razstave je prišlo na pobudo komisije za stike z zamejstvom pri novogoriški občinski skupščini, realizirale pa so jo Goriške galerije, ki delujejo pri Goriškem muzeju.

Slikar Kosič je postavil na ogled 30 akvarelov iz časa od 1982 do 1986, ki bi jih lahko razdelili v dve glavni skupini: na »čiste« krajine in take, ki so kombinirane v arhitekturo, lahko bi jih imenovali vedute. Že večkrat je bilo ugotovljeno, da je temu slikarju - ljubitelju osnovni vir inspiracije zasanjana kraška pokrajina, zlasti tista, kakršno spoznavamo v zelenem razkošju poletja ali v mnogovrstnosti toplih barvnih tonov jesenske narave, vendar je Kosič likovno razmišljal še naprej. Ni se zadovoljil z golimi realističnimi rekonstrukcijami danega motiva,

marveč je v koloristično ubrane krajinske izreze vnašal še nove elemente, zlasti kamnite kraške zidce z značilno sivkasto naglašeno belino. Končni dosežek tega razvoja so svetle zimske krajine, ki so upodobljene s skrajno skopimi izraznimi sredstvi, a s presenetljivo uspešno globinsko iluzijo in z nekoliko otožnim razpoloženjskim poudarkom. Zato so popolnoma upravičene tiste sodbe, ki njegove akvarele primerjajo z občutjem pesniških razmišljanj Kosičevih primorskih rojakov Srečka Kosovela in Stanka Vuka.

V zadnjem obdobju vnaša Kosič v svoje stvaritve vse več arhitekture, tako da s tem dokumentarno obeležuje znane primorske kraje ali značilne motive ljudskega stavbarstva, zlasti na Krasu. V tej zvrsti Kosičevega slikarstva je očitna težnja po dognani likovni sintezi, kakršno je že bil dosegel v »čistih« krajinah. Poznavajoč njegovo delavnost in iskreno predanost umetniškemu stremljenju smo prepričani, da bo do tega uspeha tudi v resnici prišlo.

M. V.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Mednarodni simpozij na gradiščanskem gradu Schlaining

»Življenje v dveh (in z dvema) kulturama«. O tej za usodo evropskih narodov in narodnosti življenjsko važni temi so na gradiščanskem gradu Schlaining, kjer je tudi sedež »Inštituta za raziskovanje mirovnih vprašanj«, med 25. in 28. majem razpravljali številni strokovnjaki za manjšinska vprašanja, politični funkcionarji, pisatelji in drugi kulturni delavci. Prišli so takorekoč iz vseh evropskih vetrov, iz francoske Alzacije in Bretanije, iz Švice, Italije in Madžarske. Posebno dobro so bile zastopane manjšine iz Avstrije z zelo številnimi delegacijama gradiščanskih Hrvatov in koroških Slovencev, žal pa so manjkali predstavniki manjšin iz Jugoslavije ter zastopniki Slovencev v Italiji.

Med 25. in 28. majem se je v slikovitem in hribovitem južnogradiščanskem kraju na ozemlju, kjer se neposredno križajo kar trije (nemško-hrvaško-madžarski) jezikovni vplivi in kulturni krogi, zvrstila vrsta diskusij, predavanj, literarnih branj, pevskih nastopov in drugih prireditev. Znani avstrijski strokovnjak za manjšinska vprašanja dr. Gero Fischer je na primer razčlenil za nadaljnji razvoj narodnih manjšin usodni problem »razmerja med majhnimi narodnimi skupinami in večinskim narodom, kot se zrcali v raznih konfliktnih conah v jezikovni, kulturni in izobraževalni politiki.« Dunajski profesor dr. Peter Kirsch je razpravljal o narodnih, jezikovnih in psihološko-eksistencialnih konfliktih, kot jih kažejo literature številnih narodnih manjšin in skupin. Posebnim, a za analizo evropskega manjšinskega stanja na sploh važnim, vprašanjem sta bili posvečeni predavanji profesorja Eugèna Philippsa iz Strassbourga v Franciji o pomenu samostojne kulture v Alzaciji ter profesorja Pierra Bernarda iz francoskega Rennesa o kulturni in jezikovni situaciji v Bretaniji.

Posebno zanimiva in dramatično napeta je bila 26. maja zvečer javna diskusija, ki jo je priredil gradiščanski oddelek avstrijskega radia in televizije in vodil njegov intendant Helmut Andics. V diskusiji, ki je bila zapisana temi »Asimilacija ali vztrajanje pri lastnih koreninah«, so med drugim sodelovali znani strokovnjaki za manjšinska vprašanja dr. Peter Gstettner, dr. Gero Fischer, profesor Eugène Philipps, Pietro Bianci (iz Švice), a tudi predstavniki gradiščanskih Hrvatov in koroških Slovencev, ki so bili posebno številno zastopani. Pisatelj Janko Messner je na svoj znani, literarno-polemični način še enkrat ožigosal netoleranco, ki ogroža manjšine v Evropi in drugod po svetu. Ravnatelj Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu dr. Reginald Vospertnik je stvarno kot eden vodilnih predstavnikov združenja evropskih narodnih manjšin opisal dejanski položaj, v katerem se le-te nahajajo. O Slovencih na Koroškem, a tudi drugih narodnih skupinah sta spregovorila tudi znana avstrijska strokovnjaka dr. Gero Fischer in dr. Peter Gstettner. Informativno zanimivi so bili posegi zastopnikov Južnih Tirolcev in nemško govorečih Alzačanov iz Francije v zelo razgibano, a na trenutke emocionalno preveč razgreto debato.

Na mednarodnem simpoziju o evropskih manjšinah v Schlainingu, prvem te vrste na Gradiščanskem, se je zvrstilo izredno veliko predavanj, diskusij, seminarjev, literarnih in glasbe-

nih nastopov in drugih prireditev. Tozadevno uspešna so bila tudi literarna branja navzočih slovenskih koroških avtorjev Maje Haderlap in Janka Messnerja ter koncert slovenske koroške folklorne skupine »Drava«.

O številnih problemih nemškega prebivalstva na Madžarskem in sedanjem kulturnem vzponu te dolgo časa precej pozabljene narodne skupine izven ožjega področja, na katerem žive Nemci, je predaval pesnik in lingvist Nelu Bradean E-binger iz Budimpešte — in tako prikazal svet tistih nemških evropskih skupin izven Nemčije, ki jih je zares ogrozila šele fašistična megalo-manija Tretjega Rajha.

Simpozija na gradu v Schlainingu se je udeležilo nad sto predstavnikov različnih manjšin in drugih interesentov. Širša javnost se je lahko soočila z imaginarnim, a istočasno dejanskim zemljevidom Evrope, v kateri živi več narodov, kot je začrtano na uradnih zemljevidih. Ko bi si narodi in druge etnije mogle krojiti usodo po svoji lastni podobi, bi bil tudi dejanski zemljevid Evrope drugačen. A to je utopija. Resnična možnost novega evropskega mednarodnega bivanjskega načina pa je gotovo stara zahteva mnogih ponižanih in razžaljenih po toleranci in humani solidarnosti z večjezičnim obrazom Evrope, ki še vedno ni po godu mnogim velikim narodom. Življenje v dveh kulturah, dejanska dvo- ali večjezičnost, postaja tista vedno manj utopična zahteva, ki more ustvariti plemenitejše oblike političnega, družbenega in duhovnega življenja.

Po simpoziju so nekatere kulturne organizacije koroških Slovencev in gradiščanskih Hrvatov priredile 28. in 29. maja v Velikem Borišto-

nadaljevanje na 8. strani ■

Slavnostna številka »Glasa Korotana«

Dvajset let je minilo, odkar je pater Ivan Tomažič z vztrajnim prizadevanjem in s pomočjo različnih podpornikov lahko uresničil svoje sanje o primernem dunajskem domu za slovenske študente. 24. maja so se na Dunaju na slovesni prireditvi spomnili omenjenega dogodka. Na Dunaju živeča slovenska pesnica Milena Merlak je v posebnem govoru še enkrat predstavila zgodovino »Korotana«, ki je gotovo eden od osnovnih stebrov dunajskega slovenstva, študentski dom in kulturni center s knjižnico in čitalnico obenem, kraj verskega življenja in lošček slovenske domačnosti sredi dunajske tujejezičnosti.

Na omenjeni prireditvi je rektor »Korotana« pater Tomažič podelil izpoštvalno ustanovljenega »Sklada za raziskovanje stare slovenske zgodovine« prvi tozadevni nagradi, ki sta ju prejela profesor dr. Jožko Šavli iz Gorice v Italiji in znani slovenski književnik Matej Bor iz Jugoslavije. Istočasno je izšla tudi slavnostna številka »Glasa Korotana«, že enajsta po vrsti. V njej eden od nagrajencev, Jožko Šavli, poroča na utemeljen in istočasno privlačen način o koroškem »Knežjem kamnu in njegovi simboliki«, medtem ko prav tako nagrajeni Matej Bor med drugim razpravlja o nastanku imena Veneti. Kronologijo polemike o Venetih in izvoru Slovencev izčrpno razčlenjuje v posebnem sestavku tudi Ivan Tomažič. Vinko Mirt se zavzema za uporabo starih domačih slovenskih imen za mesece, na katera smo že skoraj pozabili. Novi »Glas Korotana« je poleg tega bogato ilustriran in dopolnjen s povzetkom Šavlijeve razprave o knežjem kamnu v angleščini in nemščini.

Prireditvi ob dvajsetletnici »Korotana« je ob kritičnem pozdravnem govoru predstavnika slovenskih študentov, ki si je želel liberalnejšega vzdušja v domu, ob pozdravu ravnatelja slovenske gimnazije v Celovcu dr. Reginalda Vospertnika, ki je izrazil upanje, da bo v prid doma goto-

dalje na 8. strani ■

»Pot« je že postala domače glasilo

Letošnji zaključek šolskega leta spremlja še sta številka »Poti«, ki je na naših višjih šolah v svojem dvoletnem izhajanju postala že kar domače glasilo. Tokrat se nam Pot predstavlja z leposlovnimi sestavki izpod peresa dijakov — novincev, kar pomeni, da si je glasilo nedvomno utrla pot med slovenskimi višješolci.

Silno raznolika vsebina nas popelje v široki svet fantazije ali pa v naravo, kamor se človek, ob svoji notranji stiski, najraje zateka. Kratek pogovor s hrastom-Velikanom ali z Vrtinico, pa že začutimo v sebi spokojnost, ki blagodejno vpliva na nas. To pa ni vse. Živimo v družbi, zbegani smo in nimamo časa, da bi se za trenutek ustavili in se pogledali vase. Pred ogledalom si bežno pogledamo le zunanost, dlje časa se ne ustavimo. Bojimo se, da bi nam OGLEDALO razkrilo resnico. Na to nas opozarjata dijakinja Gaja Buzzi in Živa Pahor.

V tem življenjskem vrtincu pa človek nadaljuje svojo pot, nikakor ne more pretrgati vezi s preteklostjo, zaveda se, da smo ljudje »stebri neke kontinuitete, ki povezuje, ki spojuje sedanjost s preteklostjo, preteklost s sedanjostjo« (Ana Lokatos).

V družbenem vrvežu, ko se med seboj sploh ne poznamo, pa bi tudi ti rad včasih našel pri-

jatelja, mogoče si celo prepričan, da ga imaš, a ko ga potrebuješ, spoznaš, da si ostal prevaran. To je trpka, a globoka resnica, ki izseva v spisu PRIJATELJSTVO.

Ob številnih osebnih izpovedih pa naši dijaki ne pozabijo na zgodovinsko dogajanje. Franca Jeze in njegovega izkustva v taborišču se spominja F. Polojac, ki nam podaja vtise ob branju tako razgibanega in raznoliškega Jezovega dela. Kaj pomeni mlademu človeku svet poezije, pa nam razkriva V. Vodopivec, ki preko glasbenega sveta odkriva lepoto slovenske poezije.

Se in še bi lahko pisali o glasilu »Pot«, spoznali bi, da je zanimanje mladega človeka izredno široko, prav tako mu je blizu palestinsko vprašanje (M. Bandelj), ki danes vznemirja ves svet, ali pa obdobje prazgodovine, ki ga vedno znova in na svoj način odkriva (I. Breclj).

Ne smemo pa seveda pozabiti na poezijo, ki poleg proznih besedil bogati in dopolnjuje zadnjo številko letošnje »Poti«.

Prispevke sta ob sodelovanju dijakov in profesorjev višjih šol zbrala in uredila profesorja Nada Pertot in Marko Tavčar, ki sta za glasilo vložila ves svoj trud in prizadevanje.

MAJDA CIBIC

Sodobno kmetijstvo

Vinogradništvo v juniju

Večjo pozornost moramo nameniti pletvi in odstranjevanju zalistnikov pri trsih, ki jih je prizadela lanska zimska pozeba, zaradi katere bo marsikateri trs ali njegov del med letom že propadel. Zato bomo opravili pletev glede na stanje trsa in pustili mladike, in sicer eno do tri na osnovi pri trsih, ki ne rastejo normalno. V glavnem smo jih puščali že lani. Take mladike rastejo iz starega lesa, spečih očes, ki so praviloma nerodne. Zato puščamo določeno število primernih zalistnikov, ki bodo lahko rodili že letos. Močnejše se bodo razvijali, če bomo pravočasno pincirali osnovne mladike. Vendar v naših podnebnih razmerah tako grozdje slabo dozori. Take zalistnike in rozge v naslednjem letu lahko izkoristimo kot rodni les. Če raste rozga iz spečega očesa starega lesa, je praviloma nerodna, rozga zalistnika pa je rodna, ker je rastla na rozgi, v tem primeru na dveletnem lesu.

Vsa dela moramo opraviti pravočasno in po določenem zaporedju; vsa zelena dela skušajmo opraviti pred škropljenjem, ki bo učinkovitejše, če bomo trse prej opleli, mladice uravnali med žice ali povežali. Preprečiti moramo, da bi plevel zlasti v mladih vinogradih oviral normalno rast in razvoj trsov. Odstranjujemo ga z obdelavo, košnjo in herbicidi. V mladih vinogradih plevela ne sme biti. Rahljanje zemlje je namreč za mlade trse eden najpomembnejših ukrepov. V mladih vinogradih in pri podsajenih trsih mladice redno privezujemo ob kol, ker tako omogočimo boljšo rast in zmanjšujemo ugodne razmere za razvoj, na primer peronosporo. V pr-

vem letu pustimo dve najlepši mladici, druge odstranimo. Mladici se bosta normalno razvili, imeli bosta dovolj listne površine, ki je potrebna za razvoj trsa. Tudi v drugem letu po sajenju, pustimo le dve mladici, če smo porezali na dve očesi, kot to navadno storimo. Mladici redno privezujemo ob kol in odstranjujemo zalistnike vsaj do višine prihodnjega debla.

V tretjem letu po sajenju pustimo mladice, ki so potrebne za vzgojno obliko trsa cele, odstranjujemo le močne zalistnike ali jih prikrajšamo. Za enakomerno debelitev debla pustimo nekaj mladice, eno do tri, ki jih pinciramo za petim listom od zadnjega grozda.

Če je potrebno, dodamo zadnji obrok dušikovega gnojila. Tudi v mladih vinogradih še lahko dognojimo, poznejše dodajanje dušika je tvegano, ker v jeseni lahko ovira normalno dozorevanje lesa, zaradi tega pa pozimi lahko pozebejo očesa in les. Junija namenimo vso pozornost škropljenju proti boleznim in škodljivcem.

Če v mladem vinogradu nismo uredili žične opore, lahko to storimo še sedaj. Če je vinograd dobro oskrbljen, je rast normalna. Mladice bodo zelo zrastle in jih bomo težko privežali ob kol. Največkrat se bodo upognile k tlom in se lomile. Težave bodo naslednjega leta ob izbiri rozge za prihodnje deblo. Postavite oporo čimprej, da bodo mladice normalno rastle in dozorevale v močne rozge.

Stekleničena vina kontroliramo. Plutovinaste zamaške napada molj, pred njim jih zavarujemo s sodarskim parafiniranjem.

Z. T.

ZDA in Vatikan

V Vatikanu je bil pred dnevi na uradnem obisku podtajnik ameriškega zunanjega ministrstva Armacost. Pogovarjal se je z msgr. Silvestrinijem, svetovalcem za javne zadeve Cerkev. Med pogovori je prišel na vrsto tudi problem novega ameriškega veleposlanika v Vatikanu. Dosedanji diplomatski predstavnik Združenih držav je namreč pred kratkim odstopil, uradno iz želje, da se vrne v zasebno življenje, zakulisni glasovi pa zatrjujejo, da je do odstopa Williama Wilsona prišlo zaradi nesoglasij med njim in nekaterimi osebnostmi ameriške vlade. Williams je postal veleposlanik v Vatikanu pred dvema letoma. Do tedaj sta bila Washington in Vatikan brez formalnih diplomatskih stikov kar celo stoletje. Mesto ameriškega veleposlanika pri Svetem sedežu velja po merilih Bele hiše za zelo pomembno, zato je razumljivo, da bodo na obeh straneh zelo natančno razmišljali, kateri osebi naj poverijo bodočo nalogo.

PICCOLI PREDSEDNIK DEMOKRISTJANSKE INTERNACIONALE

Italijanski poslanec Flaminio Piccoli, ki je po rodu s Tridentinskega, je bil izvoljen za novega predsednika demokristjanske internacionale. V Lizboni se je zaključilo tridnevno zasedanje, ki so se ga udeležili predstavniki 54 krščansko-demokratskih strank in gibanj, ki se sklicujejo na krščanska načela. Dosedanji predsednik demokristjanske internacionale je bil Andreas Zaldivar, ki je doma iz Čila. Krščansko-demokratsko internacionalo je vodil tri leta. Za glavnega tajnika je bil izvoljen bivši predsednik republike Venezuele, Herrera Campins.

Vili Stegu

Poskus osvetlitve mišljenja Simone Weil

S tem pa nam šele postaja razvidno samo izhodišče našega razmišljanja: »Bog me je ustvaril kot ne-bit, ki misli, da je bit, da bi se, ko se odpovedujem svoji navidezni biti, dvignila iz nič« (CS, 42).

Branje, pozornost in vera, ali vprašanje spoznanja

Tako vprašanje biti same odpira vprašanje spoznanja. Diskurzivni sposobnosti razuma ostaja večna bit zakrita, razodeva se le intuitivnemu spoznanju, dostopna je le zretju. Zretje pa je soglasje med spoznavajočo in spoznano bitjo, je privolitev bivajoče biti na popolno bit, je priznanje njene resničnosti in s tem odpoved namišljeni biti bivanja. Zretje je tako dopolnitev rekreacije, ki je uresničevanje nadnaravne ljubezni. Ker zretje vedno zadeva resničnost biti, je to vedno tudi nadnaravno spoznanje, pa naj gre za bit samo, za stvari ali ljudi.

Tja vodijo tri poti. Prva je v uporabi razuma v razmerju do nedojemljivega (CIII, 91), kjer nudi pozornost edino mož-

nost, da imamo dostop do resničnega razpoznavanja resničnosti. Druga pot je izkušnja praznine in trpljenja; tretja pa je razmišljanje in dojemanje lepega. Drugo in tretjo pot smo že razčlenili. Posebej pa se bomo ustavili še ob prvi poti, ki zadeva pozornost in posredno vero samo.

Golo čutno dojemanje ne odpira poti k spoznanju. Šele dejavnost razuma daje prvo gotovost. S to primarno diskurzivno dejavnostjo razuma človek prihaja v stik z bivanjem, s prvimi doživetji sveta. Če je ta stik pritrditev bivanju, vzbuja veselje, če pa je omejitvev bivanja, vsebuje trpljenje. Ta prva vednost o bivanju in svetu ter o bivanju in mišljenju je temeljna sposobnost duha, ki ima že na samem začetku v sebi sposobnost transcendiranja, saj presega posamezno bivajoče, kot tudi bivanje v celoti; duh je sposoben dojeti zakone kozmosa, ki so odtis božjega.

V samem procesu spoznavanja, kot ga umeva Simone Weil, gre pot od predstave k pomenu, k branju (lecture) te predstave. Predstava je »temeljna resničnost«, ki

ima dvojni pomen: svet dojema predmetno kot podobo in predstavo in je tako srednik med čutnimi vtisi in mišljenjem; po drugi strani pa je predstava polasčanje sveta »le prise sur le monde«. Predstavljeno tako postaja predmet želje in s tem subjektivna vrednota, ki je neresnična in ki je s tem nekaj slabega, kajti resnična vrednota je lahko le dobro samo. Tako predstava vzpostavlja razmerje med stvarmi in jazom, ki je dvakrat neresnično: potrjuje bivanje v samoprevari avtonomije in iluzije, da je »središče sveta«, s čutnim dojemanjem pa popači tudi vsebino spoznanega, ki postaja tako predmet občutkov. Razpoznavanje tega Weilova imenuje branje. Branje je subjektivno določanje vrednosti bivanja.

Le želja, ki je prosta predstave, želja po transcendentnem in volja po dobrem je razmerje med bivanjem in bitjo, Bogom. Resnično (kot tudi nujno) je predstavi nedostopno. Predstava je le razmerje do bivanja. Naprej pa nas vodi drugačno, večplastno branje. »Za pojavi brati nujnost, za nujnostjo zakonitost, za zakonitostjo Boga« (CII, 164). Gre torej za pravi vrstni red spoznanega, ki gre od ustvarjenega k transcendentnemu, ki je zakon biti. Večplastno branje ima med drugim tudi pomen kritične refleksije, ki teži k transcendiranju spoznanega in končno zahteva odpoved »imenu in obliki« spoznanega. S tem

Novo priznanje za pisatelja Tomizzo

Roman istrsko-tržaškega pisatelja Fulvia Tomizze »Novoporočenca iz ulice Rossetti« je med petimi zmagovalci letošnje beneške literarne nagrade Il Campiello. 6. septembra bo v doževi palači 300 izbranih bralcev iz vse Italije med petimi zmagovalci določilo zmagovalca nagrade Supercampiello.

Potrjena je tako odmevnost Tomizzove pripovedi o tragični zgodbi Stanka in Danice Vuk ter sploh slovenske manjšine v mračnih letih fašističnega zatiranja na Primorskem in krvave razdvojenosti med vojno.

Že 24. maja je žirija literatov, ki pa jo je vodil goriški Nobelov nagrajenec za fiziko Carlo Rubbia, izbrala 22 naslovov knjižnih novosti. V soboto, 7. t.m., so razsodniki glasovali najprej za deset najboljših knjig, nato pa — med njimi — za pet nagrad Campiello. Tomizza se je pri tajnih glasovanjih uvrstil na tretje mesto. Pred njim sta bila Alberto Ongaro z delom »La partita« in Ferdinando Camon s knjigo »La donna dei fili«. Za Tomizzo sta še Neri Pozza z delom

»L'ultimo della classe« in Mimi Zorzijska s knjigo »La vita a metà«.

Tudi pri letošnji 24. podelitvi nagrad Campiello je prišlo do polemik. Med drugim so nekateri razočarani, ker je med petimi nagrajenci veliko neravnovesja v korist Veneta. Ongaro je časnikar iz Benetk, Camon pisatelj iz Padove, Pozza esejist, založnik in grafik iz Vicenze, Zorzijska je sicer iz Milana, vendar je poročena z uglednim beneškim zgodovinarjem. Tomizza pa je pisatelj iz Julijske krajine, ki je sosedja Veneta.

—O—

TUDI REAGAN ZA MEDNARODNO KONFERENCO

Zahodnonemški tednik Welt am Sonntag je pisal, da je ameriški predsednik Ronald Reagan naslovil pismo na zahodnonemškega kanclerja Helmuta Kohla, v katerem mu sporoča, da sprejema predlog o sklicanju mednarodne konference predstavnikov vseh tistih držav, v katerih obstajajo in delujejo jedrske centrale. Mednarodna konferenca bo na Dunaju v letošnjem septembru in se je bodo udeležili predstavniki vseh zainteresiranih držav, med njimi predstavniki Sovjetske zveze. Kancler Kohl je predlagal sklicanje mednarodne konference nekaj dni po nesreči v jedrski centrali pri Černobilju v Ukrajini.

PAPEŽ JE RES BIL NA IZLETU

Ravnatelj vatikanskega tiskovnega urada Navarro je potrdil, da je bila njemu znana slika iz reportaže nekega ilustriranega italijanskega tednika dejansko posneta julija lani, ko je bil papež Janez Pavel II. na izletu v abruških hribih.

Ko je začel s poletnim letovanjem v Castelgandolfu, je papež v zasebni obliki opravil tridnevno turo po gozdnatih pobočjih Maielle.

Izplačali so odškodnino

Zahodnonemška vlada je plačala pet in pol milijarde lir domačim poljedelcem, ki so bili imeli škodo zaradi radioaktivnega oblaka po jedrski katastrofi v Černobilju. Poljedelski minister Kiechle je poleg tega izjavil, da namerava vlada v Bonnu enakomerno ukrepati tudi v vseh ostalih primerih, ko je v sedanjem položaju potrebna pomoč. Tako je zvezni urad v Kölnu, ki izplačuje odškodnine, dobil nalogo, naj daje prednost tistim podjetjem, ki so zaradi černobiljske nesreče imela tolikšno kodo, da je v nevarnosti nadaljnji obstoj njihove proizvodnje.

Medtem pa prihajajo iz Sovjetske zveze razne vesti o položaju, ki ga je povzročila katastrofa v Ukrajini. Partijsko glasilo Pravda jasno namiguje, da se večina preseljenega prebivalstva še dalj časa ne bo mogla vrniti na svoje domove v 30-kilometrskem pasu okoli nevarnega področja. List poudarja, da bo treba pohiteti z gradnjo hiš, šol in drugih struktur na območju, kjer se je zaradi dotoka preseljencev povečalo število prebivalstva, s tem pa tudi številni družbeni problemi.

DŽEMAYEL JE BIL V ROMUNIJU

V Romuniji se je končal uradni del obiska libanonskega predsednika Džemayela. Z romunskim predsednikom Ceausescu in sodelavci se je pogovarjal o položaju na Bližnjem vzhodu. Zdi se, da obstajajo nesoglasja o načinu reševanja krize.

Romunija je za mednarodno konferenco o Bližnjem vzhodu pod pokroviteljstvom Združenih narodov in ob sodelovanju Organizacije za osvoboditev Palestine. Džemayel pa zagovarja mednarodne razgovore; kar zadeva palestinsko vprašanje, vztraja na pri zgolj notranjem reševanju libanonske krize.

MEDNARODNI SIMPOZIJ NA GRADIŠČANSKEM GRADU SCHLAINING

■ nadaljevanje s 6. strani

fu — Grosswarasdorfu — na Gradiščanskem takoimenovani praznik avstrijskih narodnih skupin, na katerem so sodelovali tudi nekateri slovenski koroški pisatelji, pevski zbori in druge kulturne skupine.

Lev Detela

SLAVNOSTNA ŠTEVILKA »GLASA KOROTANA«

■ nadaljevanje s 6. strani

vo prišlo do za vse koristnega sporazuma med vodstvom, celovsko Mohorjevo družbo in študenti kot prizadetimi, ter ob lepih narodnih zvokih dunajskega cerkvenega slovenskega pevskega zbora prijetno in domače izzvenela v slovesno noč.

pa Weilova presega platonistično in kantovsko umevanje spoznanja in išče vir samega spoznanja onkraj racionalne šolske filozofije.

*

Videli smo že, da je predstava prvi korak do spoznanja in da je odločilnega pomena pravo umevanje predstavljenega. K temu nam pomaga pozornost, ki omogoča kritično raziskovanje tega, kar se nam predstavlja kot resnično, a je v resnici le projekcija našega jaza v stvari (CII, 227). Predstava in pomen predstavljenega veže ta jaz na zunanji svet in tako nastane namišljena resničnost. Vzrok temu je pomanjkanje občutka za resničnost (CII, 275). Ta pot osvobajanja iz neresničnega, ki vodi k pravi resničnosti, je le en vidik v celotnem procesu osvobajanja, ki je vključen v proces dekreacije. Drugi dve poti osvobojevanja iz namišljene resničnosti sta trpljenje in čas.

Pozornost pa ni le pot k osvobajanju iz resničnosti, marveč tudi moč, ki je podobna organski energiji, ki zaustavlja zaznave, vtise in sam proces mišljenja, ter jih presoja in izbira. Tako ustvarja praznino, v kateri šele more nastati trenutek nezmotnega zrenja in prodor nadnaravnega. »Človek ubeži zakonom tega sveta le za tren.

To so trenutki, ko se ustavi v sebi, kontemplacija, čista intuicija, duševna praznina, sprejemanje moralne praznine. Zaradi takih trenutkov je človek sposoben nadnaravnega« (CL, 25).

Pozornost nima pri Weilovi le spoznavne vloge, marveč tudi religiozno in mistično. Čakanje je vidik pozornosti, je »temelj duhovnega življenja« (CS, 44). Pozornost je pravzaprav molitvena drža. Vera pa je njen neizogibni pogoj (AD, 87). Če pa je vera pogoj pozornosti in le-ta pogoj spoznanja resničnosti, se je treba vprašati, kaj je ta vera, kako je utemeljena. V svoji duhovni avtobiografiji govori Weilova o »implicitni veri« (AD, 75-77). A ta vera nikakor ni na isti ravni z razumskim spoznanjem, marveč je temeljna drža celotnega človeka (CII, 133). Vera kot temeljna duhovna drža pa nikakor ni nespremenljivo razmerje do transcendentnega, marveč neprestano uresničuje se drža do dobrega, drža duše do transcendentnega. S to izkušnjo pa je pri Weilovi zaključen krog nasprotij na ravni spoznanja. Šele tu se bivanje do kraja odpre in se absurdnost razreši v nedojemljivem.

Vprašanje Boga

Celotno mišljenje Simone Weil se ves čas vrti v vse ožjem krogu in se vse bolj

osredotoča na mišljenje o Bogu, ki zaključuje krog logike absurdnosti.

Bog je popolna bit, h kateri se dekreira vse bivanje; je absolutno dobro, po katerem teži bivanje, je brezčasna resničnost onstran vsakega nastajanja. Poskušali bomo razčleniti, kakšno je umevanje Boga pri Weilovi ne glede na njeno tako strastno zanikano judovstvo in ne glede na njene kontroverzije s katolicizmom.

Bog je bil zanjo Nepoznani, Nespoznavni in Neimenovani. Niti ga ni iskala niti ga ni zaničala. Ker svet o Bogu ne daje nobenega dokaza, si je svoje znanje o njem oblikovala le iz notranjosti. Od samega začetka imenuje to krščansko umevanje Boga (AD, 36-37). V čem je to še agnostično pojmovanje sveta in življenja krščansko? Sama pravi, da v temeljni etiki, ki jo je odkrila v stoičnem »amor fati« in v brez-pogojni želji po resničnem dobrem, v poslušnosti in pravičnosti, kar je vse pozneje vgradila v umevanje procesa dekreacije. Čista in brezpogojna želja je najprej temelj njene agnostične religioznosti, ki pa jo je vodila k spoznanju Boga v procesu ponotranjenja, ki so ga pospešili tudi zunanji dogodki, predvsem izkušnja trpljenja in »temne noči«.

(Dalje)